



EVROPSKA CENTRALNA BANKA
EUROSISTEM

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 18. marca 2011

o preprečevanju zamud pri plačilih

(CON/2011/25)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je dne 21. februarja 2011 prejela zahtevo slovenskega Ministrstva za finance (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) za mnenje o predlogu zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona).

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz členov 127(4) in 282(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter tretje alineje člena 2(1) Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov¹, saj se predlog zakona nanaša na Banko Slovenije. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Namen predloga zakona

- 1.1 Kot izhaja iz zahteve za posvetovanje, predlog zakona v splošnem sledi določbam, ki jih vsebuje predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) (v nadaljnjem besedilu: predlog direktive), ki naj bi nadomestila Direktivo 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih². ECB ugotavlja, da je bil predlog direktive sprejet kot Direktiva 2011/7/ES z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev)³ in objavljen 23. februarja 2011. Glede na navedeno ECB ne izdaja mnenja o prenosu Direktive 2011/7/ES⁴; namesto tega, izhajajoč iz zahteve ministrstva, omejuje svoja stališča na učinke, ki jih ima predlog zakona na Banko Slovenije.
- 1.2 Predlog zakona ureja ukrepe za preprečevanje zamude s plačili v okviru vladnih prizadevanj za izboljšanje gospodarskih in poslovnih pogojev za mala in srednje velika podjetja. Opredeljuje trenutek nastopa zamude s plačilom in posledice zamude s plačilom pri pogodbah, sklenjenih med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, pri katerih mora ena stranka dobaviti blago ali izvesti storitev, druga pa izpolniti denarno obveznost. Predlog zakona se

1 UL L 189, 3.7.1998, str. 42.

2 UL L 200, 8.8.2000, str. 35.

3 UL L 48, 23.2.2011, str. 1.

4 Glej člen 1(2) Odločbe 98/415/ES.

ne uporablja, če je bil nad dolžnikom začet postopek zaradi insolventnosti v skladu z zakonom, ki ureja postopke zaradi insolventnosti⁵.

2. Dolžnost posvetovanja z ECB

- 2.1 ECB ugotavlja, da je Državni zbor Republike Slovenije sprejel predlog zakona 4. marca 2011, enajst dni po tem, ko je ECB prejela zahtevo za posvetovanje, in ne da bi bila o tem predhodno obveščena. Ministrstvo je zaprosilo, da se mnenje izda čim prej, ni pa določilo konkretnega roka niti navedlo razlogov izjemne nujnosti, ki bi upravičili postavitev kratkega roka.
- 2.2 ECB ponovno poudarja svoje stališče, ki je bilo ministrstvu že večkrat sporočeno⁶, da tudi posebej nujni primeri ne odpravljajo dolžnosti nacionalnih organov po členih 127(4) in 282(5) Pogodbe, da se posvetujejo z ECB o osnutkih nacionalnih pravnih predpisov na področjih v njeni pristojnosti in zagotovijo dovolj časa za upoštevanje njenih pogledov, v skladu z Odločbo 98/415/ES.
- 2.3 V skladu s členom 3(1) in (2) Odločbe 98/415/ES lahko organi, ki se posvetujejo, Evropski centralni banki, kadar je to potrebno, omejijo rok za predložitev mnenja, vendar ne na manj kot en mesec od dneva, ko je predsednik ECB prejel obvestilo o tem. Zaradi izjemne nujnosti se rok lahko skrajša. V tem primeru mora organ, ki se posvetuje, obrazložiti nujnost. Če bi bilo predmetno posvetovanje posebno nujen primer, ki ne bi dopuščal običajnega obdobja za posvetovanje, bi moralo ministrstvo navesti to nujnost v zahtevi za posvetovanje in zahtevati izdajo mnenja ECB v roku, ki je krajši od tistega, ki ga določa Odločba 98/415/ES. V odsotnosti izrecno določenega roka za predložitev mnenja, a ob upoštevanju zahteve ministrstva za čimprejšnjo izdajo mnenja, je ECB sklenila uporabiti enomesečni minimalni rok, določen v členu 3(1) Odločbe 98/415/ES.
- 2.4 Drugi stavek člena 4 Odločbe 98/415/ES določa, da mora do posvetovanja z ECB priti v ustrezni fazi, kar omogoča organu, ki je dal pobudo za osnutek pravnega predpisa, da še pred sprejemom odločitve o njegovi vsebini upošteva mnenje ECB. Posvetovanje je torej treba opraviti na takšni točki v zakonodajnem postopku, ki zagotavlja ECB dovolj časa za preučitev osnutka pravnega predpisa, hkrati pa pristojnim nacionalnim organom omogoča, da upoštevajo mnenje ECB, preden se predpis sprejme. Poleg tega iz člena 3(4) Odločbe 98/415/ES izhaja, da morajo države članice po tem, ko vložijo zahtevo za posvetovanje z ECB, začasno ustaviti postopek sprejemanja osnutka pravnega predpisa, dokler jim ECB ne predloži mnenja oziroma do poteka roka, določenega za predložitev mnenja ECB v skladu z Odločbo 98/415/ES⁷.
- 2.5 V zvezi s predmetnim posvetovanjem ministrstvo ni spoštovalo svoje dolžnosti posvetovanja z ECB. Pripombe ECB glede določb, o katerih je bila zaprosena, da svetuje, ne odpravljajo kršitve obveznosti posvetovanja. ECB bi cenila, če bi ministrstvo v prihodnje namenilo ustrezno pozornost spoštovanju svoje dolžnosti posvetovanja z ECB, ki jo ima na podlagi Pogodbe.

⁵ Glej 1. člen predloga zakona.

⁶ Glej odstavek 2.2 Mnenja CON/2010/55, odstavek 2.4 Mnenja CON/2008/76 in odstavek 2.1 Mnenja CON/2008/92.

⁷ Glej naslov IV, oddelek 1 v Priročniku za posvetovanje nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov, dostopnem na spletni strani ECB na naslovu www.ecb.europa.eu.

3. Neodvisnost Banke Slovenije

Uporaba predloga zakona za pogodbeno razmerja Banke Slovenije

- 3.1 Po razumevanju ECB se predlog zakona uporablja za Banko Slovenije (ki je zajeta z opredelitvijo »javnih organov«), kar zadeva njena pogodbeno razmerja zlasti na področju upravljanja. Vendar pa četrti odstavek 2. člena predloga zakona pojasnjuje, da se predlog zakona ne uporablja za Banko Slovenije, ko deluje v okviru izključnih pristojnosti v skladu z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, ali z drugimi zakoni ali predpisi Evropske unije, ki določajo izključne pristojnosti Banke Slovenije. ECB pozdravlja to določbo, ki zagotavlja, da predlog zakona ne posega v naloge Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in Eurosistema, ki jih izvaja Banka Slovenije v skladu s Pogodbo in Statutom Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke, zlasti izvajanje denarne politike Unije. Zaradi jasnosti bi lahko predlog zakona še izboljšali, če bi se nanašal natančno na pristojnosti Banke Slovenije kot dela ESCB in Eurosistema.

Nadzor nad izvajanjem predloga zakona

- 3.2 V skladu s 23. členom predloga zakona inšpektorati in drugi organi v skladu s svojimi pristojnostmi nadzirajo izvajanje predloga zakona in ugotavljajo s tem povezane kršitve. Na podlagi tretjega odstavka 24. člena predloga zakona ima vsak nadzorni organ iz prejšnjega stavka pristojnost izdati odločbo o prekršku glede ugotovljene kršitve po predlogu zakona na tistem področju, ki ga nadzoruje.
- 3.3 V skladu s predlogom zakona bo tudi Banka Slovenije predmet nadzora po določbah, navedenih v odstavku 3.2. Da bi popolnoma spoštovali centralnobančno neodvisnost, bi bilo treba jasno določiti, da mora kakršen koli nadzor nad tem, ali se Banka Slovenije ravna po predlogu zakona, upoštevati njen status neodvisne centralne banke, kot je zajamčen po Pogodbi.
- 3.4 Določbi, navedeni v odstavku 3.2, ne urejata z zadostno jasnostjo vloge Banke Slovenije. Če je predvideno, da se naloge Banke Slovenije v okviru izvajanja funkcije bančnega nadzornika razširijo tudi na nadzor nad izvajanjem predloga zakona in v tej zvezi odločanje o kršitvah, ki jih storijo banke, hranilnice in druge osebe pod njenim nadzorom v skladu z zakonom, bi moralo biti to izrecno določeno.
- 3.5 Če se s predlogom zakona Banki Slovenije dejansko dodeljuje nova naloga, obravnavana v odstavku 3.4, bo morala Banka Slovenije za izvajanje te naloge nameniti dodatne kadrovske in finančne vire. S tem v zvezi je ECB vedno poudarjala, da »[d]ržave članice ne smejo spraviti svojih [nacionalnih centralnih bank] v položaj, v katerem imajo nezadostna finančna sredstva za opravljanje nalog, povezanih z ESCB ali Eurosistemom, kjer je to ustrezno«⁸. ECB je vedno dosledno izražala svojo skrb za to, da je treba nacionalnim centralnim bankam ob dodelitvi dodatnih nalog zagotoviti zadostne kadrovske in finančne vire, tako glede količine kot glede kakovosti, da bodo lahko opravljale vse svoje naloge in zlasti da njihova sposobnost opravljanja

⁸ Glej npr. Konvergenčno poročilo ECB iz maja 2010, str. 21, dostopno na spletni strani ECB na naslovu www.ecb.europa.eu.

naloge, povezane z ESCB ali Eurosistemom, ne bo prizadeta⁹. V skladu z navedenim ECB pričakuje, da bo Banka Slovenije imela zadostne kadrovske in finančne vire za kakršne koli nove naloge, tako da bo njena sposobnost opravljati naloge, povezane z Eurosistemom, ostala neprizadeta.

To mnenje bo objavljeno na spletni strani ECB.

V Frankfurtu na Majni, 18. marca 2011

[podpis]

Predsednik ECB
Jean-Claude TRICHET

⁹ V okviru posvetovanj slovenskih organov glej npr. odstavek 2.3 Mnenja CON/2007/38.